

КАМБАНАТА НА СВОБОДАТА (Великотърновска легенда)

Ако някой от нашите малки читатели отиде в стария престолен град Велико Търново, нека мине по равното сенчесто шосе през Света гора. По една стръмна пътека той ще слезе към легендарната река Янтра, ще прехвърли Турския мост и ще завие нагоре към Царевец. Още нестигнал някогашната крепост, малкият гостенин ще спре учуден пред големия каменен лъв, легнал до входа на Царевец като верен страж. Зад гърба на лъва е Сечената скала. Доскоро над тоя стръмен прорез е имало дървен средновековен подвижен мост. Жителите на Царевец всяка вечер са го вдигали със синджири и крепостта е ставала недостъпна. Хълмът, където са били някога дворците, сега израства към облаците, опасан с живописни пътеки и зашумени с гъста зеленина. Ето и бялата хижа, където нощуват лятно време хиляди туристи. Над нея пълзи нагоре една пътека. Тя се вие под борови дръвчета, между бодливи шипки и потъва в дълбоката до пояс трева. По тая пътека гостенинът ще стигне на самия връх, наречен Камбанен хълм.

Чуден свят се разкрива наоколо. В морна мараня потъват горите, където са потулени манастири от Второто българско царство. Сини орлови скали се спущат и падат в пропастта, издълбана от водите на Янтра. Янтра лъкатуши, чурулика и водите ѝ горят като разтопено злато. А градът не може да бъде описан с перо. Много векове гигантската ръка на времето е трупала къща върху къща и е създала това чудо за очите, за което патриархът на българската книжовност Иван Вазов пише, че нощем прилича на полилей със запалени кандила.

Върху Камбанния хълм има една полузарината яма. Край ямата — дебели каменни зидове. Някога, преди, пет столетия, тука е имало една вехта черковка, с опушени икони и стройна висока камбанария. Тежка чугунена камбана е бучала над Царевец, а долу в черковката се е чувал шепотът на последния български патриарх. Когато османските турци, поведени от Челеби Сюлеймана, заградили Търново, великият старец Евтимий разбрал, че на българското царство е дошел краят. Дълго мислил каква надежда да остави на поколенията, които са обречени на робство, и най-сетне решил. Една вечер той слязъл в Асенова махала, където сега са кожарите. През времето на Евтимия там са живели ковачите на старинни оръжия и леярите на черковни камбани. Евтимий влязъл в леярницата на най-сръчния майстор и му поръчал да излее една камбана с глас на млада жена, която пее по жътва, и да влее душа в разтопения метал.

— Коя душа? — попитал майсторът.

— Душата на българската история.

Майсторът разбрал. Щом разтопил в един огромен казан метала за камбаната, той отишъл при патриарха. Евтимий измъкнал изпод възглавницата си една ръкописна книга с листове от кожа. В нея мъдрият старец бил разказал цялата история на българите. Той целунал книгата и я подал на леяря. Леярят слязъл в работилницата си и пуснал историята на Евтимия в казана с разтопения метал. Книгата изгоряла, ала нейната душа останала навеки включена в новата камбана. За пръв път камбаната забучала през оная страховита нощ, когато ордите на Челеби Сюлеймана нахълтали в крепостта и почнали да секат де когото срещнат.

Разярен се изкачил на Царевец турският военачалник и на кон влязъл в черковния двор. Евтимий дърпал въжето и камбаната плачела.

— Защо биеш тая камбана? — попитал турчинът.

— За да обадя на българския народ, че слънцето на неговата свобода залязва. Пада вековен мрак. Но ще дойде ден, когато камбаната пак ще забучи и свободата пак ще изгрее над нашата земя!

— Изгорете черквата! — провикнал се Челеби Сюлейман и заповядал да оковат във вериги беловласия патриарх.

Турците стръвно налетели в черковката и я запалили. Огънят запращял и пламъци обхванали камбанарията. Когато дървените греди изгорели, чугунената камбана рухнала с трясък и потънала в земята.

— Изкопайте я и направете от нея секири! — заповядал Челебията.

Запретнали се турците да копаят, но колкото повече копали, толкова по-дълбоко в земята потъвала камбаната и те не могли да я намерят.

Минали векове като черни птици над българската земя.

Народът много теглила претеглил, ала той знаел, че някъде в земята стои камбаната на свободата и чака да дойде хубавият ден.

... И разказват старите тръновчани, че през 1876 година, когато пламнало Средногорското въстание, всяка нощ те чували изпод земята да ехти една камбана и гласът ѝ бил като глас на млада жена, която пее по жътва.

Ангел Каралийчев

Източник: chitanka.info